

■ Ад прадзедаў...

ПАД АДЗІНЫМ НЕБАМ ПРАЗ СТАГОДДЗІ

Чаму варта пабываць ва ўнікальным музеі нацыянальных культур?

«Пад адзіным небам праз стагоддзі» — такую назву, верагодна, атрымае пастаянная экспазіцыя, якую ствараюць у іўі — у адзіным у краіне музеі нацыянальных культур. Прычым, ужо зараз там нямала цікавінак, вартых увагі аматараў вандровак па Беларусі і турыстычных фірмаў, якія займаюцца іх арганізацыяй. У гэтым нядаўна на свае вочы пераканаўся карэспандэнт «Звязды». Вось толькі некаторыя з музейных «фішак».

МЫ РОЗНЫЯ, АЛЕ МЫ РАЗАМ!

Гэтыя словы як найлепш падыходзяць да іўеўшчыны, якая на працягу стагоддзяў служыць прыкладам талерантнасці ў дачыненні да традыцый людзей розных нацыянальнасцяў і канфесій — праваслаўных, каталікоў, мусульман, іўдзеяў. Як жа паказаць гэтую багатую «палітру» музейнымі сродкамі? Іўеўскі музей нацыянальных культур — пэўна, адзін з самых маладых у краіне, сёлета яму споўніцца толькі 7 гадоў. Але збор у яго значны: музейны фонд ужо перавышае 3,5 тысячы адзінак. — Гэта дакладная копія нашай знакамітай мячэці, якая не спыняла сваю дзейнасць з 1884 года. Яе вырабіў Ігар Гарбуноў з Віцебска. А вось — падсвечнікі, акенца і мінарэт, якія былі ў іўеўскай мячэці ў 1920-я гады, — расказвае дырэктар музея Ірына ХАЛЯВА. Альбо ведаеце, напрыклад, што такое тадж-від? Гэта правілы чытання Карана. А дакумент

«Лягі» (1892 г.) з'яўляецца пасведчаннем аб заканчэнні школы пры мячэці. — Такое ўражанне, што ў нашых іўеўскіх татараў усюды ёсць сваякі, яны як адна сям'я. Таму ў музеі бываюць татары не толькі з іншых рэгіёнаў Гродзеншчыны, але і з Мінска і нават з горада-пабраціма Іўе — Азнакаева, што ў Татарстане, — кажа Ірына Халыва. ГІСТАРЫЧНАЕ ПАДАРОЖЖА ПА ІЎЕЎСКІХ ВУЛІЦАХ Зрэшты, у сучаснай музейнай справе недастаткова проста сабраць экспанаты і чакаць наведвальнікаў. Вырасшыўшы, што людзей збліжае ў тым ліку і нацыянальная кухня, у музеі наладзілі «смачную» імпрэзу «Дзелімся рэцэптамі нацыянальных страў!» Калі ж наведвальнікі пажадаюць, то ім пакажуць батлеечны тэатр, правядуць майстар-клас. Нядаўна састаў «акцёр»-лялек папоўніўся і з'явіліся новыя прадстаўленні — для дзецей і дарослых. Тут жа, у музеі гасцям прапануюць шырокі асартымент сувеніраў, якія вырабляюць рамеснікі, а частку — самі музейныя работнікі. Сярод лялек ёсць, напрыклад, і беларусачка, і татарачка. Агледзеўшы экспазіцыю «Беларускія яўрэі» (у прыватнасці, там ёсць яўрэйскія рукапісы 1940 года, Тора на пергаменце і нават кавалак сцяны старых яўрэйскіх могілак у Іўі), можна ў суправаджэнні музейнага спецыяліста накіравацца ў экскурсію па горадзе, дзе да сёння захавалася архітэктура яўрэйскага квартала. Музейшчыкі раскажуць, якая сям'я жыла ў тым ці іншым доме, што гэта былі за людзі. Дарэчы, арганізатар і каардынатар ме-

марыяльна-турыстычнага праекта «Карані» Міжнароднага цэнтра культурных сувязяў «Ізраіль — Беларусь» Тамара БАРАДАЧ — ураджэнка Іўя. Яна, быццам своеасабліва сувязная часоў і пакаленняў, прывезла ўжо тысячы людзей з Ізраіля і іншых краін на зямлю продкаў. Дзякуючы Тамары Майсееўне папоўнілася і музейная экспазіцыя. Актыўна супрацоўнічаюць з музеем і кіраўнік мясцовай татарскай абшчыны Іван ШВАЙБОВІЧ, старшыня рэгіянальнага мемарыяльна-культурнага яўрэйскага аб'яднання горада Ліда, калекцыянер Андрэй ФІШБАЙН (зараз рыхтуюць яго выставу «Традыцыйны яўрэйскі дом»). ЯК ВАРАЖЫЦЬ З ДАПАМОГАЙ... СЯКЕРЫ? Якая сувязь гэтага пытання з музейнай справай? Ды самая непасрэдная. У музеі імкнуча зацікавіць гасцей сваімі выставамі і, аказваецца, сярод захапленняў мясцовых жыхароў ёсць такое, як калекцыяніраванне... сякер. Нядаўна Іван КУЛЕШ і Іван БУЙКО прадставілі выставу са сваіх прыватных калекцый, дзе паказваюць каля 100 розных сякер, у тым ліку канадскага лесаруба, цыганскія. Выстава распавядае аб гісторыі сякер, яе відах, тут можна даведацца, як правільна выбраць гэты галоўны інструмент цесляра і нават азнаёміцца са спосабамі варажбы з яго дапамогай. А лідчанін Андрэй ЧЫСЦЯКОЎ паказаў сваю калекцыю... старажытнай цэгля. На многіх цаглянах — кляймо вытворцы, ініцыялы ўладальнікаў заводаў. З такімі незвычайнымі экспанатамі, пэўна, лепш за ўсё пазнаёмяць самі калекцыянеры,

Памятны знак у гонар дружбы і адзінства канфесій іўеўшчыны.

што цалкам рэальна. Не выключана, што сярод гідаў будуць і іўеўскія мясцовыя школьнікі з музейнага аматарскага аб'яднання «Юны экскурсавод». Мажліва, лепшаму з іх пашанцуе на «бонус» у выглядзе музейнага пасведчання. З гэтым дакументам можна будзе бясплатна, як і любому музейнаму работніку, наведваць музей вобласці, а можа, і ўсёй краіны. Галоўнае, што дзякуючы знаёмству з архіўнымі дакументамі, гістарычнымі прадметамі з музейнага фонду моладзь паглыбіць свае веды аб мінуўшчыне роднага краю. Барыс ПРАКОПЧЫК.

ПЕРШАЯ «НОЧ БІБЛІЯТЭК» З ЭЛЕМЕНТАМІ БУККРОСІНГУ І... КІНО

Гэты літаратурны нон-стоп ад вядомых беларусаў пройдзе ў пятніцу (22 студзеня) а 19-й гадзіне ў дзвюх сталічных бібліятэках

Знакавая для мінскай інтэлігенцыі падзея ствараецца ў межах фестывалю мабільнага кіно velcom Smartfilm. Менавіта ў пятніцу заснавальнік беларускага партала TUT.BY Юрый Зісер, адзін з самых вядомых баскетбалістаў краіны Аляксандр Куль, галоўны рэдактар інфармацыйнага рэсурсу kyku.org Саша Раманава і іншыя, часам самыя не-

чаканыя, госці прачытаюць урывкі са сваіх улюбёных кніг на беларускай мове і з твораў замежнай літаратуры ў перакладзе на беларускую. У гэтую ноч наведвальнікі дзвюх бібліятэк — студэнцкай (БНТУ) і найстарэйшай гарадской (імя Пушкіна) — змогуць пераканацца асабіста, што кіно і кнігі выдатна спалучаюцца, а бібліятэка — актуальнае месца, якое збірае найлепшых людзей горада. «Ідэя правесці «Ноч бібліятэк» нарадзілася па аналогіі з вядомым і раскручаным трэндам — «Ноч музеяў», — патлумачыў начальнік аддзела карпаратыўных камунікацый velcom Вячаслаў Смірноў. — Сёлета наша «Ноч бібліятэк» — частка студыі мабільнага кіно velcom Smartfilm. Нагадаю, што тэма фестывалю ў гэтым годзе — буктэрайлеры, ролікі, якія прэзентуюць кнігу. Такім чынам, «Ноч бібліятэк» стане такім своеасаблівым майстар-класам, які заклікае аб'яднаць беларускую мову, літаратуру і кіно. «Мы спадзяёмся, што з цягам часу гэта падзея ператворыцца ў добрую традыцыю», — упэўнены спадар Смірноў. Прадстаўніца Навуковай бібліятэкі БНТУ Вольга Воўк паведаміла, што ўваход на «Ноч бібліятэк» будзе вольным. Білет не патрэбен, але арганізатары рэкамендуюць захапіць з сабой любую кнігу з дому, каб абмяняцца з іншымі гасцямі. Такім чынам, на адзін вечар дзве «начныя бібліятэкі» ператворацца ў найбуйнейшыя ў горадзе пункты буккросінгу. А яшчэ Вячаслаў Смірноў лічыць, што «Ноч бібліятэк» стане сапраўднай знаходкай для ўсіх тых, хто вельмі хоча зняць ролік, але яшчэ не вызначыўся з кнігай. А тут можна даведацца пра тое (і нават больш — паслухаць), якія кнігі любіць пісьменніца Тамара Лісіцкая або салістка гурта «Сярэбранае вяселле» Святлана Бень. Выступленні вядомых чытальнікаў могуць стаць выдатнай рэкамендацыяй для ўсіх, хто любіць добрую літаратуру і якасны кінамастаграф. Больш за тое, у гэты вечар наведвальнікі «Пушкінкі» і бібліятэкі БНТУ змогуць пагутарыць з усімі чытальнікамі, гасцямі і літаратарамі на «Ночы бібліятэк» асабіста, у неформальнай абстаноўцы. Асаблівае месца на «Ночы бібліятэк» будзе адведзена беларускай мове. «Беларускую эліту сёння радуе тое, што ў Мінску праводзіцца ўсё больш культурных мерапрыемстваў, — падзяліўся сваім бачаннем саўладальнік TUT.BY Юрый Зісер, які на «Ночы бібліятэк» выступіць у дзвюх іпастасях: як запрошаны чытальнік і як партнёр, які прадстаўляе Клуб

Вячаслаў СМІРНОЎ, Вольга ВОЎК, Юрый ЗІСЕР (злева направа) на прэзентацыі праекта.

«Мова TUT». — А чытаць і размаўляць на беларускай мове робіцца сапраўды модным». Менавіта гэты клуб у пятніцу будзе адказваць за беларускамоўную частку мерапрыемства. Пры яго падтрымцы на «Ночы бібліятэк» можна будзе пагуляць у рэдкія айчыннымы «настолкі» ад студыі Shukaj.by. У гэты вечар на пляцоўцы бібліятэкі БНТУ можна будзе асвоіць асновы каліграфіі пад кіраўніцтвам майстра бамбукавага пэндзля з Інстытута Канфуцыя або згуляць у «Mad Men па-нашаму», дзе можна навучыцца ў эксперта генераваць ідэі для рэкламных слогаў і пісаць крэатыўныя тэксты. Акрамя таго, на «Ночы бібліятэк» усе прысутныя змогуць паспрабаваць сябе ў карысных і незвычайных захапленнях. Напрыклад, навучыцца здымаць сапраўдныя фільмы на смартфон. А яшчэ — задаць беларускім рэжысёрам і сцэнарыстам любыя пытанні. У бібліятэцы імя Пушкіна, у chill-out кіназоне, пакажуць найлепшыя конкурсныя фільмы папярэдніх фестывалю velcom Smartfilm. Арганізатары падзеі нагадваюць, што захоўваць цішыню ў чытальных залах у «Ноч бібліятэк» катэгарычна забараняецца: чытаць будуць толькі ўголос і толькі тыя кнігі, якія вартыя экранізацыі. Падзея адбудзецца ў сталіцы ў пятніцу (19.00–23.00) у залах Навуковай бібліятэкі БНТУ (вул. Я. Коласа, 16) і Мінскай абласной бібліятэкі ім. А.С. Пушкіна (вул. Гікала, 4). Чакаем. Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

НОЧ БІБЛІЯТЭК

МІНСК, 22 СТУДЗЕНЯ, 19.00
УВАХОД – ВОЛЬНЫ

І ЗАЎТРА БУДЗЕ ТВАІМ